

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (ketvirtoji kolegija) SPRENDIMAS

2020 m. birželio 18 d.*

„Apeliacinis skundas – Viešoji tarnyba – Pareigūnai – Europos kovos su sukčiavimu tarnybos (OLAF) generalinis direktorius – Imunitetas nuo jurisdikcijos – Sprendimas atšaukti – Asmens nenaudai priimtas aktas – Teisė į gynybą“

Byloje C-831/18 P

dėl 2018 m. gruodžio 21 d. pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 56 straipsnį pateikto apeliacinio skundo

Europos Komisija, atstovaujama J. P. Keppenne ir J. Baquero Cruz

apeliantė,

dalyvaujant kitai proceso šaliai:

RQ, buvusiam Europos Komisijos pareigūnui, atstovaujama advokato É. Boigelot,

ieškovui pirmojoje instancijoje,

TEISINGUMO TEISMAS (ketvirtoji kolegija)

kuri sudaro kolegijos pirmininkas M. Vilaras (pranešėjas), teisėjai S. Rodin, D. Šváby, K. Jürimäe ir N. Piçarra,

generalinė advokatė: E. Sharpston,

Posėdžio sekretorė V. Giacobbo-Peyronnel, administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2019 m. rugsėjo 5 d. posėdžiui,

susipažinęs su 2019 m. gruodžio 19 d. posėdyje pateikta generalinės advokatės išvada,

priima šį

Sprendimą

- 1 Apeliaciniu skundu Europos Komisija prašo panaikinti 2018 m. spalio 24 d. Europos Sąjungos Bendrojo Teismo sprendimą *RQ / Komisija* (T-29/17, toliau – skundžiamas sprendimas, EU:T:2018:717), kuriuo šis teismas panaikino 2016 m. kovo 2 d. Komisijos sprendimą C(2016) 1449 *final* dėl prašymo atšaukti RQ imunitetą nuo jurisdikcijos (toliau – ginčijamas sprendimas).

* Proceso kalba: prancūzų.

Teisinis pagrindas

Protokolas Nr. 7

- 2 Protokolo (Nr. 7) dėl Europos Sąjungos privilegijų ir imunitetų (OL C 83, 2010, p. 266; toliau – Protokolas Nr. 7) 11 straipsnio a punkte nurodyta:

„Sąjungos pareigūnams ir kitiems tarnautojams, neatsižvelgiant į jų pilietybę, kiekvienos valstybės narės teritorijoje:

- a) pagal Sutarčių nuostatas dėl pareigūnų ir kitų tarnautojų atsakomybės Sąjungai ir dėl Europos Sąjungos [Teisingumo] Teismo jurisdikcijos spręsti ginčus tarp Sąjungos ir jos pareigūnų bei kitų tarnautojų suteikiamas imunitetas nuo jurisdikcij[os] dėl jų veiksmų, atliktų einant pareigas, įskaitant pasakytas ar rašytines kalbas. Šis imunitetas lieka galioti ir jiems nustojus eiti pareigas <...>“

- 3 Protokolo Nr. 7 17 straipsnyje numatyta:

„Privilegijos, imunitetai ir lengvatos Sąjungos pareigūnams ir kitiems tarnautojams yra taikom[i] tiktai Sąjungos labui.

Kiekviena Sąjungos institucija privalo atšaukti savo pareigūno ar kito tarnautojo imunitetą, jei, šios institucijos nuomone, tokio imuniteto atšaukimas neprieštarauja Sąjungos interesams.“

- 4 Protokolo Nr. 7 18 straipsnyje nustatyta:

„Taikydamos šį Protokolą, Sąjungos institucijos bendradarbiauja su atitinkamomis suinteresuotų valstybių narių valdžios institucijomis.“

Tarnybos nuostatai

- 5 Europos Sąjungos pareigūnų tarnybos nuostatų (toliau – Tarnybos nuostatai) 23 straipsnyje nustatyta:

„Privilegijos ir imunitetai, kuriais naudojasi pareigūnai, yra suderinti tik su Bendrijų [suteikiami tik Sąjungos] interesais. Laikantis Protokolo [Nr. 7], pareigūnai neatleidžiami nuo jų privačių įsipareigojimų arba galiojančių įstatymų ir viešosios tvarkos apsaugos nuostatų vykdymo.

Jei dėl privilegijų ir imunitetų kyla ginčų, atitinkamas pareigūnas apie tai nedelsiant praneša paskyrimų tarnybai.

<...>“

- 6 Tarnybos nuostatų 90 straipsnio 2 dalyje numatyta:

„Bet kuris asmuo, kuriam taikomi šie Tarnybos nuostatai, gali paduoti paskyrimų tarnybai skundą dėl kiekvieno jo nenaudai priimto akto, ir tuo atveju, kai minėta institucija priėmė sprendimą, ir tuo atveju, kai ji nepriėmė Tarnybos nuostatuose nustatyto sprendimo. Skundas turi būti paduotas per tris mėnesius. <...>

<...>

Institucija praneša besiskundžiančiam asmeniui apie savo motyvuotą sprendimą per keturis mėnesius nuo skundo padavimo dienos. Jeigu pasibaigus tam terminui atsakymas į skundą negautas, laikoma, kad priimtas sprendimas skundą atmesti, kuris gali būti skundžiamas pagal 91 straipsnį.“

Ginčo aplinkybės ir ginčijamas sprendimas

- 7 Skundžiamo sprendimo 1–18 punktuose išdėstytas ginčo aplinkybes šio proceso tikslais galima apibendrinti taip, kaip nurodyta toliau.
- 8 2012 m. tabako produktų gamintoja pateikė Komisijai skundą, jame buvo išdėstyti rimti įtarimai dėl Komisijos nario sąsajų su pasikėsiniu atlikti korupcinio pobūdžio veiksmus. Europos kovos su sukčiavimu tarnyba (OLAF), kurios generalinis direktorius tuo metu buvo RQ, pradėjo administracinį tyrimą, kad atliktų reikalingus patikrinimus ir kontrolės veiksmus.
- 9 Remdamasi informacija, surinkta per pirmąjį šio tyrimo etapą, OLAF nusprendė, kad gali būti tikslinga prašyti liudytojo pasikalbėti telefonu su asmeniu, tariamai susijusiu su įtariamu pasikėsiniu atlikti korupcinio pobūdžio veiksmus, nes taip galėjo būti surinkta papildomų įrodymų.
- 10 Šis pokalbis telefonu įvyko 2012 m. liepos 3 d. RQ sutikimu ir jam dalyvaujant liudytojas paskambino, naudodamasis mobiliuoju telefonu OLAF patalpose. Šį pokalbį telefonu OLAF įrašė; jis pateiktas jos galutinėje tyrimo ataskaitoje.
- 11 Kai buvo baigtas šis administracinis tyrimas, Belgijos teismui buvo pateiktas skundas dėl nusikalstamos veikos, kuriame visų pirma nurodytas neteisėtas pokalbių telefonu klausymasis. Kad galėtų nagrinėti šį skundą, kompetentingas Belgijos ikiteisminio tyrimo teisėjas paprašė Komisijos atšaukti RQ imunitetą, siekdamas apklausti jį kaip įtariamąjį. Kadangi Komisija pageidavo daugiau paaiškinimų, Belgijos federalinė prokuratūra jai nurodė tam tikras OLAF vykdyto tyrimo aplinkybes, kurios gali būti laikomos neteisėto pokalbių telefonu klausymosi, už kurį numatyta baudžiamoji atsakomybė, įrodymais.
- 12 Šiomis aplinkybėmis 2016 m. kovo 2 d. Komisija patenkino Belgijos teismo prašymą ir priėmė ginčijamą sprendimą, juo, remdamasi Protokolo Nr. 7 17 straipsnio antra pastraipa, atšaukė RQ imunitetą nuo jurisdikcijos, kiek tai susiję su faktiniais argumentais dėl pokalbio telefonu pasiklausymo.
- 13 Iš ginčijamo sprendimo motyvų matyti, kad Komisija manė, jog kompetentingos nacionalinės valdžios institucijos jai pateikė labai aiškios ir tikslios informacijos, leidžiančios spręsti, kad RQ pareikšti įtarimai pateisina jo atžvilgiu vykdomą tyrimą, todėl atsisakymas atšaukti jo imunitetą prieštarautų lojalaus bendradarbiavimo su nacionalinėmis valdžios institucijomis principui.
- 14 Ginčijamas sprendimas RQ įteiktas 2016 m. kovo 11 d. Remdamasis Tarnybos nuostatų 90 straipsnio 2 dalimi, RQ dėl to sprendimo pateikė skundą; jį 2016 m. spalio 5 d. paskyrimų tarnyba atmetė.

Procesas Bendrajame Teisme ir skundžiamas sprendimas

- 15 2017 m. sausio 17 d. Bendrojo Teismo kanceliarija gavo RQ ieškinį, juo šis prašė panaikinti ginčijamą sprendimą ir 2016 m. spalio 5 d. sprendimą.
- 16 Skundžiamu sprendimu Bendrasis Teismas panaikino ginčijamą sprendimą.

- 17 Pirmiausia to sprendimo 45 punkte jis atmetė Komisijos pateiktą ieškinio nepriimtinumą grindžiamą prieštaravimą, susijusį su tuo, kad sprendimai atšaukti Sąjungos pareigūnų ir tarnautojų imunitetą nekeičia jų teisinės padėties, todėl ginčijamas sprendimas nėra asmens nenaudai priimtas aktas.
- 18 Šiuo klausimu Bendrasis Teismas minėto sprendimo 37 punkte, be kita ko, pažymėjo, kad „[a]plinkybė, jog [Protokole Nr. 7 nurodyti] privilegijos ir imunitetai yra numatyti Sąjungos viešojo intereso sumetimais, pateisina institucijoms suteiktą galią prireikus atšaukti imunitetą, tačiau nereiškia, kad šios privilegijos ir imunitetai yra suteikti tik Sąjungai ir netaikomi jos pareigūnams, kitiems tarnautojams ir Parlamento nariams. Taigi Protokole [Nr. 7] nurodytiems asmenims sukuriama subjektyvi teisė, kurios laikymąsi užtikrina Sutartyje nustatytą teisinės gynybos priemonių sistema“.
- 19 Skundžiamo sprendimo 38 punkte Bendrasis Teismas pridūrė, kad „sprendimas atšaukti imunitetą vien dėl to, kad panaikinama ši apsauga, pakeičia pareigūno ar tarnautojo teisinę padėtį, atkurdamas jo, kaip asmens, kuriam taikomos bendrosios valstybių narių teisės normos, statusą, ir dėl to šiomis bendrosiomis teisės normomis nustatytos priemonės, tarp jų – sulaikymo ir patraukimo atsakomybės priemonės, jam taikomos tiesiogiai, nepriimant jokių tarpinių taisyklių“.
- 20 Nagrinėdamas bylą iš esmės Bendrasis Teismas pirmiausia išnagrinėjo RQ ieškinio penktąjį pagrindą, susijusį su teisės į gynybą pažeidimu. Šį pagrindą sudaro trys dalys, susijusios, pirma, su teisės būti išklaustam pažeidimu, antra, su nekaltumo prezumpcijos ir nešališkumo pareigos pažeidimu ir, trečia, su rūpestingumo pareigos pažeidimu. Dėl skundžiamo sprendimo 52–76 punktuose išdėstytų motyvų Bendrasis Teismas pripažino pagrįsta šio pagrindo pirmą dalį, todėl panaikino ginčijamą sprendimą, neišnagrinėjęs nei kitų šio pagrindo dalių, nei kitų ieškinio pagrindų.
- 21 Skundžiamo sprendimo 52 punkte Bendrasis Teismas priminė suformuotą jurisprudenciją, pagal kurią „bet kurioje dėl asmens pradėtoje procedūroje, kurioje gali būti priimtas sprendimas šio asmens nenaudai, teisės į gynybą, visų pirma teisės būti išklaustam, užtikrinimas yra pagrindinis Sąjungos teisės principas ir jį reikia užtikrinti, net jeigu nėra atitinkamą procedūrą reglamentuojančių teisės aktų“. Šio sprendimo 55 ir 56 punktuose jis nurodė, kad pagal jurisprudenciją, taip pat suformuotą, pagrindinėms teisėms, kaip antai teisei į gynybą, gali būti taikomi apribojimai, su sąlyga, kad jie numatyti įstatyme, nekeičia nagrinėjamos pagrindinės teisės esmės, iš tikrųjų atitinka bendrojo intereso tikslus, kurių siekiama nagrinėjama priemone, ir, atsižvelgiant į siekiamą tikslą, nėra neproporcingas ir netoleruotinas kišimasis.
- 22 Minėto sprendimo 57 punkte Bendrasis Teismas, pažymėjęs, kad neginčijama, jog RQ nebuvo išklaustas prieš priimant ginčijamą sprendimą, nurodė, kad reikia patikrinti, ar šiuo atveju pritaikytas teisės būti išklaustam apribojimas atitiko minėtas sąlygas.
- 23 Skundžiamo sprendimo 58 punkte nurodęs, kad Komisija pateisino šį teisės būti išklaustam apribojimą būtinybe užtikrinti Belgijos institucijų vykdomo tyrimo slaptumą, kaip to reikalaujama pagal Belgijos teisę, kuria remiasi šios institucijos, Bendrasis Teismas, konstatavęs, kad Belgijos teisėje įtvirtintas tyrimo slaptumo principas, to sprendimo 63 punkte nusprendė, kad išankstinės suinteresuotojo asmens apklausos nebuvimas iš principo gali būti objektyviai pateisinamas tyrimo slaptumu pagal Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – Chartija) 52 straipsnį.
- 24 Toliau Bendrasis Teismas išnagrinėjo, ar nerengti RQ apklausos buvo būtina ir proporcinga, kad būtų apsaugotas tyrimo slaptumas ir užtikrinta tinkama baudžiamojo proceso eiga. Skundžiamo sprendimo 66 ir 67 punktuose jis pabrėžė, kad, jei nacionalinė institucija prieštarauja tam, kad suinteresuotajam asmeniui būtų pateikti tikslūs ir išsamūs motyvai, kuriais grindžiamas prašymas atšaukti imunitetą, ir remiasi tyrimo slaptumu grindžiamomis priežastimis, Komisija, bendradarbiaudama su nacionalinėmis valdžios institucijomis pagal lojalios bendradarbiavimo principą, turi imtis priemonių, leidžiančių palyginti, viena vertus, suinteresuotojo asmens teisę būti išklaustam prieš priimant aktą jo nenaudai ir, antra vertus, teisinius aspektus, susijusius su tyrimo slaptumu.

- 25 Skundžiamo sprendimo 69 punkte Bendrasis Teismas nusprendė, kad iš jo turimos bylos medžiagos nematyti, jog priimdama ginčijamą sprendimą Komisija būtų atlikusi tokį palyginimą. Šiuo klausimu jis rėmėsi trimis to sprendimo 70–72 punktuose nurodytomis aplinkybėmis. Pirma, jis pažymėjo, kad Komisija neprašė nacionalinių institucijų nurodyti motyvus, dėl kurių išankstinė ieškovo apklausa keltų grėsmę tyrimo slaptumo užtikrinimui. Antra, Bendrasis Teismas pabrėžė, kad Belgijos valdžios institucijos nenurodė jokie rimto pavojaus, kad atitinkamas asmuo pakenks tinkamai tyrimo eigai, kuris galėtų pateisinti tai, kad šiam asmeniui nebuvo pranešta apie prašymą atšaukti jo imunitetą. Trečia, šis teismas nurodė, kad Belgijos institucijų atsakymai į Komisijos prašymą išklaudyti RQ dėl jų prašymų atšaukti imunitetą buvo neišsamūs, ir konstatavo, kad bet kuriuo atveju Komisija neklausė jų dėl galimybės parengti nekonfidencialią šių prašymų versiją, kuri galėtų būti perduota RQ.
- 26 Be to, minėto sprendimo 76 punkte Bendrasis Teismas nurodė, kad negalima visiškai atmesti galimybės, jog ginčijamo sprendimo turinys galėjo būti kitoks, jei būtų paisyta RQ teisės būti išklaudytam, nes jis būtų galėjęs veiksmingai pareikšti nuomonę dėl savo imuniteto atšaukimo ir, konkrečiau kalbant, dėl Sąjungos intereso ir savo, kaip pareigūno, einančio OLAF generalinio direktoriaus pareigas, būtino nepriklausomumo išsaugojimo.

Šalių reikalavimai Teisingumo Teisme

- 27 Komisija Teisingumo Teismo prašo:
- panaikinti skundžiamą sprendimą,
 - priimti galutinį sprendimą byloje – atmesti RQ ieškinį ir priteisti iš jo bylinėjimosi išlaidas, patirtas Bendrajame Teisme ir šiame procese, ir
 - subsidiariai, jeigu Teisingumo Teismas negali šioje bylos stadijoje priimti galutinio sprendimo, grąžinti bylą Bendrajam Teismui, kad šis dar kartą priimtų sprendimą dėl ieškinio.
- 28 RQ Teisingumo Teismo prašo:
- atmesti visą apeliacinį skundą kaip akivaizdžiai nepriimtina ir bent jau nepagrįstą ir
 - priteisti iš Komisijos bylinėjimosi išlaidas, įskaitant patirtas pirmojoje instancijoje.

Dėl apeliacinio skundo

- 29 Grįsdama savo apeliacinį skundą Komisija nurodo tris pagrindus. Pirmasis pagrindas susijęs su Bendrojo Teismo padaryta teisės klaida, kai jis nusprendė, kad ginčijamas sprendimas yra asmens nenaudai priimtas aktas. Antrasis pagrindas, nurodytas subsidiariai, yra susijęs su Bendrojo Teismo padaryta teisės klaida aiškinant ir taikant Chartijos 41 straipsnio 2 dalies a punktą ir ESS 4 straipsnio 3 dalį. Nepritarus ir šiam pagrindui, trečiasis pagrindas susijęs su Bendrojo Teismo padaryta teisės klaida kvalifikuojant Komisijos „elgesį“.

Dėl pirmojo pagrindo, susijusio su Bendrojo Teismo padaryta teisės klaida, kvalifikavus ginčijamą sprendimą kaip „asmens nenaudai priimtą aktą“

Šalių argumentai

- 30 Pirmajame pagrinde Komisija teigia, kad Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą, kai nusprendė, kad sprendimai atšaukti imunitetą, kaip antai ginčijamas sprendimas, yra Sąjungos pareigūnų nenaudai priimti aktai ir dėl jų galima pareikšti ieškinį Sąjungos teismuose.
- 31 Pirma, Komisija tvirtina, kad Bendrasis Teismas klaidingai nusprendė, jog galėjo remtis suformuota jurisprudencija, nors šis teisės klausimas Teisingumo Teisme niekada nebuvo iškeltas.
- 32 Konkrečiau kalbant, Komisija teigia, pirma, kad 1960 m. gruodžio 16 d. Sprendime *Humblet / Belgijos valstybė* (6/60-IMM, EU:C:1960:48) Teisingumo Teismas nenusprendė dėl to, ar sprendimas atšaukti imunitetą yra asmens nenaudai priimtas aktas, nes savo motyvus grindė Protokolo dėl EAPB privilegijų ir imuniteto 16 straipsniu. Vis dėlto šios nuostatos atitikmens Protokole Nr. 7 nėra.
- 33 Kita vertus, dėl 2008 m. spalio 15 d. Sprendimo *Mote / Parlamentas* (T-345/05, EU:T:2008:440) ir 2013 m. sausio 17 d. Sprendimo *Gollnisch / Parlamentas* (T-346/11 ir T-347/11, EU:T:2013:23) ši institucija pabrėžia, kad jie susiję su Europos Parlamento nariais, o ne su Sąjungos pareigūnais. Parlamento narių imunitetas nėra tokio paties pobūdžio ir jo apimtis nėra tokia pati kaip Sąjungos pareigūnų ir kitų tarnautojų imuniteto.
- 34 Antra, Komisija mano, kad iš Protokolo Nr. 7 17 straipsnio formuluotės, konteksto ir tikslo matyti, kad sprendimas atšaukti pareigūno imunitetą nėra jo nenaudai priimtas aktas, nes juo pakeičiama ne atitinkamo pareigūno, o tik Sąjungos ir atšaukimo prašančios valstybės narės teisinė padėtis.
- 35 Iš šio straipsnio matyti, o tai patvirtina ir 1990 m. liepos 13 d. Nutartis *Zwartveld ir kt.* (C-2/88-IMM, EU:C:1990:315, 19 punktas), ir SESV 343 straipsnis, kad imuniteto nuo jurisdikcijos apsauga suteikiama pačiai Sąjungai ir kad ši apsauga paprastai turi būti panaikinta, nebent tai prieštarautų Sąjungos interesams. Be to, Tarnybos nuostatų 23 straipsnis, kuris yra vienintelė Tarnybos nuostatų nuostata, kurioje daroma nuoroda į pareigūnų privilegijas ir imunitetus, patvirtina, kaip matyti iš paties šio straipsnio teksto, kad šios privilegijos ir imunitetai yra „suderinti tik su Bendrijų [suteikiami tik Sąjungos] interesais“.
- 36 Be to, Protokolo Nr. 7 17 straipsnio tikslas yra pačios Sąjungos apsauga išimtiniais atvejais, kai nacionalinių teismų veiksmai keltų grėsmę jos užduočių įvykdymui.
- 37 Taigi Komisija kritikuoja Bendrąjį Teismą nusprendus, kad Protokolas Nr. 7 sukuria nurodytiems asmenims subjektines teises. Atitinkamo pareigūno atžvilgiu sprendimas atšaukti jo imunitetą nuo jurisdikcijos turi būti laikomas parengiamuoju aktu, kuriuo tik panaikinama procedūrinė kliūtis įprastai tęsti nacionalinį teismo procesą. Tik galutinis sprendimas baudžiamajame procese, kai tai apkaltinamasis nuosprendis, galėtų daryti realų poveikį šio pareigūno teisinei padėčiai. Be to, vykstant nacionaliniam procesui minėtas pareigūnas visada galėtų ginčyti sprendimo atšaukti imunitetą galiojimą, o kilus abejonių nacionalinis teismas turėtų pateikti Teisingumo Teismui prejudicinį klausimą. Komisija mano, kad toks sprendimas yra analogiškas OLAF sprendimui pradėti tyrimą dėl pareigūno arba po tyrimo perduoti savo galutinę ataskaitą nacionalinėms teisminėms institucijoms. Pagal suformuotą jurisprudenciją tokie aktai yra parengiamojo pobūdžio ir negali būti ieškinio dėl panaikinimo dalykas.

- 38 Todėl Komisija mano, kad Bendrojo Teismo motyvas, nurodytas skundžiamo sprendimo 38 punkte, pagal kurį sprendimas atšaukti pareigūno ar tarnautojo imunitetą pakeičia jo teisinę padėtį vien dėl to, kad panaikinama apsauga, kuria jis naudojosi pagal Protokolo Nr. 7 11 straipsnį, nuo valstybių narių valdžios institucijų pradėto persekiojimo, kyla iš klaidingo imuniteto suvokimo kaip subjektinės teisės.
- 39 RQ mano, kad pirmasis apeliacinio skundo pagrindas turėtų būti atmestas kaip nepriimtinas. Jo nuomone, Komisija pakartoja tuos pačius argumentus, kurie buvo pateikti pirmojoje instancijoje, ir taip iš tiesų tik siekia, kad būtų iš naujo išnagrinėtas Bendrajame Teisme pareikštas ieškinys, o tai nepriklauso Teisingumo Teismo kompetencijai.
- 40 Subsidiariai RQ mano, kad Bendrasis Teismas nepadarė jokios teisės klaidos, ginčijamą sprendimą kvalifikuodamas kaip asmens nenaudai priimtą aktą.

Teisingumo Teismo vertinimas

- 41 Pirmiausia reikia pažymėti, kad, priešingai, nei teigia RQ, pirmasis pagrindas yra priimtinas.
- 42 Jeigu apeliantas ginčija tai, kaip Bendrasis Teismas išaiškino ar taikė Sąjungos teisę, pirmojoje instancijoje nagrinėti teisės klausimai gali būti vėl aptariami per apeliacinį procesą. Iš tiesų, jeigu apeliantas negalėtų taip grįsti apeliacinio skundo Bendrajame Teisme jau naudotais pagrindais ir argumentais, apeliacinis procesas netektų dalies prasmės (2016 m. rugsėjo 20 d. Sprendimo *Mallis ir kt. / Komisija ir ECB*, C-105/15 P–C-109/15 P, EU:C:2016:702, 36 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 43 Savo pirmajame pagrinde Komisija ginčija Bendrojo Teismo pateiktą Sąjungos teisės aiškinimą ir taikymą, dėl kurių šis teismas, priešingai, nei jame teigė Komisija, nusprendė, kad ginčijamas sprendimas yra RQ nenaudai priimtas aktas, dėl kurio galima pareikšti ieškinį dėl panaikinimo.
- 44 Nagrinėjant pirmąjį Komisijos nurodytą pagrindą iš esmės, reikia priminti, kad tik tie aktai arba priemonės, kurie sukuria privalomų teisinių pasekmių, galinčių tiesiogiai ir nedelsiant daryti poveikį ieškovo interesams, aiškiai pakeičiant jo teisinę padėtį, yra asmens nenaudai priimti aktai, kaip tai suprantama pagal Tarnybos nuostatų 90 straipsnio 2 dalį (2006 m. rugsėjo 14 d. Sprendimo *Komisija / Fernández Gómez*, C-417/05 P, EU:C:2006:582, 42 punktas; šiuo klausimu žr. 1987 m. sausio 21 d. Sprendimo *Stroghili / Audito Rūmai*, 204/85, EU:C:1987:21, 6 ir 9 punktus; taip pat 1989 m. vasario 14 d. Sprendimo *Bossi / Komisija*, 346/87, EU:C:1989:59, 23 punktą).
- 45 Kaip Bendrasis Teismas pažymėjo skundžiamo sprendimo 38 punkte, sprendimas atšaukti pareigūno imunitetą, kaip antai ginčijamas sprendimas, pakeičia šio pareigūno teisinę padėtį vien dėl to, kad panaikinama apsauga, jam suteikta Protokolo Nr. 7 11 straipsnio a punkte numatytu imunitetu nuo jurisdikcijos, atkuriant šiam pareigūnui asmens, kuriam taikoma bendroji valstybių narių teisė, statusą, ir dėl to šioje bendrojoje teisėje nustatytos priemonės, tarp jų – sulaikymo ir patraukimo atsakomybėn priemonės, jam taikomos nepriimant jokių tarpinių taisyklių.
- 46 Taigi, kadangi Protokolo Nr. 7 11 straipsnio a punkte įtvirtintas Sąjungos pareigūno imunitetas nuo jurisdikcijos yra atšaukiamas šio pareigūno institucijos paskyrimų tarnybos sprendimu, kuriuo taip pakeičiama jo teisinė padėtis, Komisija klaidingai teigia, kad Bendrasis Teismas negalėjo priimti sprendimo, analogiško 2008 m. spalio 15 d. Sprendimui *Mote / Parlamentas* (T-345/05, EU:T:2008:440).

- 47 Žinoma, Protokolu Nr. 7 Sąjungai pripažintos privilegijos ir imunitetai yra funkcinio pobūdžio, nes jais siekiama, kad nebūtų trukdoma Sąjungos veikimui ir nepriklausomumui, o tai konkrečiai reiškia, kad Sąjungos pareigūnams ir kitiems tarnautojams suteiktos privilegijos, imunitetai ir lengvatos atitinka tik Sąjungos interesus (1990 m. liepos 13 d. Nutarties *Zwartveld ir kt.*, C-2/88 – IMM, EU:C:1990:315, 19 ir 20 punktai).
- 48 Vis dėlto sprendimu atšaukti Sąjungos pareigūno imunitetą aiškiai pakeičiama šio pareigūno padėtis, atimant iš jo šį imunitetą, todėl toks sprendimas yra jo nenaudai priimtas aktas.
- 49 Be to, iš šio sprendimo 44 punkte primintos jurisprudencijos matyti, kad priemonė laikoma pareigūno „nenaudai priimtu aktu“ ne tik tada, kai ja pažeidžiama jo subjektinė teisė ar daroma įtaka šiai teisei, bet ir apskritai, kai šia priemone aiškiai pakeičiama jo teisinė padėtis.
- 50 Darytina išvada, kad klausimas, ar Protokolo Nr. 7 11 straipsnio a punktu „nurodytiems asmenims sukuriama subjektyvi teisė“, kaip skundžiamo sprendimo 37 punkte pažymėjo Bendrasis Teismas, neturi reikšmės sprendimo atšaukti pareigūno imunitetą kvalifikavimui kaip asmens nenaudai priimto akto. Tas pats pasakytina apie skundžiamo sprendimo 42 punkte Bendrojo Teismo pateiktą 1960 m. gruodžio 16 d. Sprendimo *Humblet / Belgijos valstybė* (6/60-IMM, EU:C:1960:48) aiškinimą.
- 51 Taip pat reikia atmesti Komisijos argumentą, kad sprendimas atšaukti pareigūno imunitetą turi būti laikomas „parengiamuoju aktu“, nes, kaip savo išvados 61 punkte iš esmės pažymėjo generalinė advokatė, suinteresuotojo asmens teisinė padėtis pasikeičia priėmus tokį sprendimą, kaip ginčijamas sprendimas. Juo užbaigiama procedūra, susijusi su atitinkamo pareigūno imuniteto atšaukimu, nenumatant, kad bus priimtas vėlesnis institucijos, kurioje šis pareigūnas dirba, aktas, kurį šis galėtų ginčyti.
- 52 Skundžiamo sprendimo 38 punkte nurodyto motyvo, kuriuo remdamasis Bendrasis Teismas nusprendė, kad sprendimas atšaukti Sąjungos pareigūno ar tarnautojo imunitetą pakeičia jo teisinę padėtį, pakanka, kad būtų pateisintas ginčijamo sprendimo kvalifikavimas kaip „asmens nenaudai priimto akto“, kaip jis suprantamas pagal Tarnybos nuostatų 90 straipsnio 2 dalį.
- 53 Taigi skundžiamo sprendimo 37 ir 42 punktai turi būti laikomi pateikiančiais perteklinius motyvus ir su jais susijusią Komisijos argumentų dalį reikia atmesti kaip nereikšmingą (šiuo klausimu žr. 2004 m. balandžio 29 d. Sprendimo *Komisija / CAS Succhi di Frutta*, C-496/99 P, EU:C:2004:236, 68 punktą ir 2012 m. lapkričio 29 d. Sprendimo *Jungtinė Karalystė / Komisija*, C-416/11 P, nepaskelbtas Rink., EU:C:2012:761, 45 punktą).
- 54 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, pirmąjį pagrindą reikia atmesti kaip nepagrįstą.

Dėl antrojo pagrindo, susijusio su teisės klaida aiškinant ir taikant Chartijos 41 straipsnio 2 dalies a punktą ir ESS 4 straipsnio 3 dalį

Šalių argumentai

- 55 Antrajame pagrinde Komisija teigia, jog skundžiamo sprendimo 66 ir 67 punktuose nusprendęs, kad ji privalo palyginti atitinkamo pareigūno teisę būti išklaustyta ir tyrimo slaptumą, Bendrasis Teismas klaidingai aiškino teisę būti išklaustyta. Ji iš esmės teigia, kad platus teisės būti išklaustyta aiškinimas, kurio laikėsi Bendrasis Teismas, „lemia nepagrįstą sistemingą Sąjungos institucijų kišimąsi į valstybių narių teisminių institucijų kompetenciją“.

- 56 Šiuo klausimu Komisija pabrėžia, kad tik išimties tvarka ji keitėsi informacija dėl RQ su nacionalinėmis valdžios institucijomis, atsižvelgdama į OLAF generalinio direktoriaus pareigas, kurias jis ėjo prašymo atšaukti imunitetą pateikimo metu. Ji pabrėžia, kad „jos įprasta praktika“ yra nesikeisti informacija su nacionalinėmis valdžios institucijomis ar atitinkamu pareigūnu, kad būtų laikomasi griežtos konfidencialumo sąlygos, susijusios su tyrimo slaptumu. Skundžiamame sprendime reikalaujamas esamų interesų palyginimas paneigtų nusistovėjusių visų Sąjungos institucijų ir įstaigų praktiką.
- 57 Be to, ji tvirtina, kad Bendrasis Teismas, nors reikalauja atlikti tokį palyginimą, nenurodo jo pasekmių, ypač kai atitinkama institucija mano, kad atitinkamo pareigūno interesas būti išklaustyam yra svarbesnis už tyrimo slaptumo užtikrinimą. Taigi Bendrasis Teismas nepatikslina, ar atitinkama institucija, pažeisdama nacionalinę teisę, galėjo nuspręsti išklaudyti suinteresuotąjį asmenį, ar ji dėl šios priežasties turėjo atsisakyti atšaukti jo imunitetą.
- 58 Komisija priduria, kad skundžiamo sprendimo 66 ir 67 punktuose numatytas reikalavimas palyginti interesus pažeidžia tarpusavio pasitikėjimo ir lojalaus bendradarbiavimo principus. Nacionalinėms institucijoms netenkinus Komisijos prašymo išklaudyti atitinkamą pareigūną, Komisija negalėtų kontroliuoti ar pakeisti nacionalinių institucijų vertinimo savu nacionalinės baudžiamosios teisės klausimo vertinimu. Šiuos argumentus patvirtina 1990 m. liepos 13 d. Nutartis *Zwartveld ir kt.* (C-2/88 – IMM, EU:C:1990:315, 18 punktas).
- 59 Galiausiai Komisija nurodo, kad išankstinė atitinkamo pareigūno apklausa nenaudinga, nes institucija privalo atšaukti jo imunitetą, nebent tai prieštarautų vien Sąjungos interesams. Vis dėlto pareigūnas, atsižvelgdamas į savo individualią padėtį, negali lemti Sąjungos interesų ar daryti jiems įtakos.
- 60 RQ visų pirma teigia, kad antrasis pagrindas nepriimtinas, nes juo Komisija tik pakartojo pirmojoje instancijoje nurodytus pagrindus.
- 61 Subsidiariai RQ teigia, kad šis pagrindas yra nepagrįstas.

Teisingumo Teismo vertinimas

- 62 Dėl tų pačių motyvų, kurie išdėstyti šio sprendimo 42 punkte, reikia atmesti RQ pateiktą antrojo pagrindo nepriimtinumą grindžiamą prieštaravimą.
- 63 Antrajame pagrindu Komisija iš esmės kritikuoja Bendrąjį Teismą padarius teisės klaidą, kai skundžiamo sprendimo 66 ir 67 punktuose jis nusprendė, kad Komisija turi palyginti, pareigūno, dėl kurio pateiktas prašymas atšaukti jo imunitetą baudžiamojo tyrimo vykdymo tikslais, teisę būti išklaustyam ir baudžiamojo tyrimo slaptumą. Tokiomis aplinkybėmis Komisija gali Teisingumo Teisme pateikti argumentus, kuriuos jau pateikė Bendrajame Teisme ir kuriuos šis atmetė.
- 64 Dėl antrojo pagrindo nagrinėjimo iš esmės reikia priminti, kad pagal suformuotą Teisingumo Teismo jurisprudenciją teisės į gynybą paisymas yra pagrindinis Sąjungos teisės principas (2012 m. lapkričio 22 d. Sprendimo *M.*, C-277/11, EU:C:2012:744, 81 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 65 Konkrečiau kalbant, teisė būti išklaustyam per bet kurią procedūrą yra minėto pagrindinio principo sudedamoji dalis ir šiuo metu įtvirtinta ne tik Chartijos 47 ir 48 straipsniuose, pagal kuriuos užtikrinamas teisės į gynybą ir teisės į teisingą bylos nagrinėjimą per bet kokį teismo procesą paisymas, bet ir jos 41 straipsnyje, pagal kurį užtikrinama teisė į gerą administravimą (2012 m. lapkričio 22 d. Sprendimo *M.*, C-277/11, EU:C:2012:744, 82 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 66 Minėto 41 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad ši teisė į gerą administravimą apima, be kita ko, kiekvieno asmens teisę būti išklaustyam prieš taikant jam nepalankią individualią priemonę.

- 67 Kaip matyti iš pačios šios nuostatos formuluotės, ji yra taikoma visuotinai. Darytina išvada, kad teisės būti išklausytam turi būti paisoma per bet kokią procedūrą, galinčią pasibaigti asmens nenaudai priimtu aktu, net jei taikytinuose teisės aktuose toks formalumas nėra aiškiai numatytas. Be to, ši teisė bet kuriam asmeniui užtikrina galimybę vykstant administracinei procedūrai iki sprendimo, galinčio neigiamai paveikti jo interesus, priėmimo tinkamai ir veiksmingai pareikšti savo nuomonę (šiuo klausimu žr. 2012 m. lapkričio 22 d. Sprendimo *M.*, C-277/11, EU:C:2012:744, 84–87 punktus ir juose nurodytą jurisprudenciją).
- 68 Bendrasis Teismas taip pat nepadarė teisės klaidos, kai, teisingai konstatavęs, kad ginčijamas sprendimas yra atitinkamo pareigūno nenaudai priimtas aktas, kaip tai matyti iš apeliacinio skundo pirmojo pagrindo atmetimo, skundžiamo sprendimo 52–54 punktuose nusprendė, kad prieš priimdama sprendimą atšaukti šio pareigūno imunitetą Komisija privalėjo jį išklausyti.
- 69 Žinoma, kaip priminta šio sprendimo 47 punkte, Sąjungos pareigūnų ir tarnautojų imunitetas, numatytas Protokole Nr. 7, yra funkcinio pobūdžio ir skirtas tik Sąjungos interesams apsaugoti, išvengiant kliūčių jos veikimui ir nepriklausomumui.
- 70 Vis dėlto, nors ši aplinkybė gali apriboti argumentus, kuriais atitinkamas pareigūnas gali pagrįstai remtis, siekdamas įtikinti instituciją, kurioje dirba, neatšaukti jo imuniteto, ji negali, priešingai, nei teigia Komisija, pateisinti šio pareigūno neišklausymo prieš atšaukiant jo imunitetą. Toks sprendimas tiesiogiai prieštarautų šio sprendimo 67 punkte primintai suformuotai jurisprudencijai.
- 71 Tai priminus taip pat reikia pažymėti, kad Chartijos 52 straipsnio 1 dalyje leidžiami naudojimosi Chartijoje įtvirtintomis teisėmis, įskaitant jos 41 straipsnyje įtvirtintą teisę būti išklausytam, apribojimai. Vis dėlto Chartijos 52 straipsnio 1 dalyje reikalaujama, kad bet koks apribojimas būtų numatytas įstatymo ir nekeistų nagrinėjamos pagrindinės teisės esmės. Be to, remiantis proporcingumo principu, toks apribojimas turi būti būtinas ir tikrai atitikti Sąjungos pripažintus bendrojo intereso tikslus.
- 72 Šiuo atveju Bendrasis Teismas skundžiamo sprendimo 61 punkte konstatavo, kad Belgijos *Code d'instruction criminelle* (Baudžiamojo proceso kodeksas) nuostatose įtvirtintas tyrimo slaptumo principas ir paaiškinta, kad šio principo išimtys numatytos įstatyme.
- 73 Be to, to sprendimo 59 punkte Bendrasis Teismas pažymėjo, kad valstybėse narėse, kuriose jis numatytas, tyrimo slaptumas yra viešosios tvarkos principas, kuriuo siekiama ne tik apsaugoti tyrimus, kad būtų išvengta sukčiavimu pagrįstų konsultacijų ir bandymų nuslėpti įrodymus ir informaciją, bet ir apsaugoti įtariamuosius, kurių kaltė neįrodyta.
- 74 Atsižvelgdamas į šias aplinkybes, Bendrasis Teismas skundžiamo sprendimo 63 punkte nusprendė, kad pareigūno, dėl kurio pateiktas prašymas atšaukti jo imunitetą dėl jo atžvilgiu vykdomo baudžiamojo tyrimo, išankstinės apklausos nebuvimas „iš esmės gali būti <...> pateisinamas tyrimo slaptumu pagal Chartijos 52 straipsnį“, nes, kaip Bendrasis Teismas pažymėjo šio sprendimo 65 punkte, „paprastai atsisakymas išklausyti suinteresuotąjį asmenį prieš atšaukiant jo imunitetą gali užtikrinti tyrimo slaptumą“.
- 75 Analizuodamas tokios priemonės proporcingumą ir būtinumą Bendrasis Teismas minėto sprendimo 66 punkte pabrėžė, kad jei „tinkamai pagrįstais atvejais nacionalinė institucija prieštarauja tam, kad suinteresuotajam asmeniui būtų pateikti tikslūs ir išsamūs motyvai, kuriais grindžiamas prašymas atšaukti imunitetą, ir remiasi tyrimo slaptumu grindžiamomis priežastimis, Komisija, bendradarbiaudama su nacionalinėmis valdžios institucijomis <...>, turi įgyvendinti priemones, skirtas suderinti, viena vertus, teisiniams aspektams, susijusiems su tyrimo slaptumu, ir, antra vertus, būtinybei pakankamai užtikrinti asmeni[ui] pagarbą jo pagrindinėms teisėms, kaip antai teisei būti išklausytam“.

- 76 Taigi skundžiamo sprendimo 67 punkte Bendrasis Teismas nusprendė, kad Komisija turi palyginti pareigūno, dėl kurio pateiktas prašymas atšaukti imunitetą, teisę būti išklausytam ir nacionalinių valdžios institucijų pateiktus argumentus, kad būtų užtikrinta ir atitinkamo pareigūno teisių apsauga, ir Sąjungos interesai pagal Protokolą Nr. 7, taip pat nacionalinio baudžiamojo proceso veiksminga ir sklandi eiga.
- 77 Priešingai, nei teigia Komisija, šiuose Bendrojo Teismo motyvuose nėra teisės klaidos.
- 78 Nors, kaip matyti iš skundžiamo sprendimo, Bendrasis Teismas neatmetė galimybės, kad institucija gali priimti sprendimą atšaukti imunitetą neišklausiusi atitinkamo asmens, tokia galimybė turi būti suteikta tik išimtiniais, tinkamai pagrįstais atvejais.
- 79 Iš tiesų negalima preziumuoti, kad bet koks baudžiamasis tyrimas visada susijęs su atitinkamų asmenų mėginimų nuslėpti įrodymus ir informaciją arba sukčiavimu pagrįstų jų tarpusavio konsultacijų rizika, pateisinančia jų neinformavimą iš anksto apie jų atžvilgiu atliekamą tyrimą.
- 80 Darytina išvada, kad skundžiamo sprendimo 66 punkte Bendrasis Teismas teisingai nusprendė, jog prieš nuspręsdama, kad egzistuoja išimtinis atvejis, pateisinantis atitinkamo asmens imuniteto atšaukimą prieš tai jo neišklausius, Komisija, laikydama si lojalus bendradarbiavimo su atitinkamomis nacionalinėmis institucijomis principo, turi imtis priemonių, leidžiančių paisyti suinteresuotojo asmens teisės būti išklausytam, kartu nepakenkiant interesams, kuriuos siekiama apsaugoti tyrimo slaptumu.
- 81 Priešingai, nei teigia Komisija, pareiga pasiekti tokią pusiausvyrą nepažeidžia Komisijos ir nacionalinių valdžios institucijų tarpusavio pasitikėjimo ir lojalus bendradarbiavimo principų.
- 82 Iš tiesų skundžiamo sprendimo 66 punkte nurodytas palyginimas leidžia Komisijai paisyti ir procedūrinių reikalavimų, kurie gali būti nustatyti atitinkamoms nacionalinėms valdžios institucijoms, ir, kiek įmanoma, suinteresuotojo asmens teisės būti išklausytam. Išimtiniais atvejais jis taip pat leidžia Komisijai pateisinti negalėjimą išklausti suinteresuotojo asmens prieš atšaukiant jo imunitetą, atsižvelgiant į interesus, kuriems kiltų pavojus dėl tokios apklausos.
- 83 Be to, kalbant apie Komisijos argumentą, aptartą šio sprendimo 57 punkte, kad Bendrasis Teismas nenurodė, koks turėtų būti atsakymas į prašymą atšaukti imunitetą tuo atveju, jei skundžiamo sprendimo 67 punkte numatytas palyginimas leistų Komisijai manyti, kad suinteresuotojo asmens teisė būti išklausytam yra svarbesnė už tyrimo slaptumą, pakanka pažymėti, kad manydamas, jog reikalaujamas palyginimas šiuo atveju nebuvo atliktas, Bendrasis Teismas neturėjo nuspręsti dėl šios prielaidos.
- 84 Iš visų išdėstytų argumentų matyti, kad antrasis pagrindas turi būti atmestas.

Dėl trečiojo pagrindo, susijusio su tuo, kad Bendrasis Teismas klaidingai įvertino Komisijos priimant ginčijamą sprendimą taikytą procedūrą

Šalių argumentai

- 85 Trečiajame pagrinde Komisija tvirtina, kad Bendrasis Teismas, klaidingai įvertinęs procedūrą, kurios Komisija laikėsi priimdama ginčijamą sprendimą, padarė teisės klaidą, nes nusprendė, kad ji neatliko esamų interesų palyginimo, kaip reikalaujama skundžiamo sprendimo 66 ir 67 punktuose.

- 86 Konkrečiai kalbant, Komisija mano, kad darant prielaidą, jog tokio palyginimo reikalavimas yra pagrįstas, reikia pripažinti, kad šioje byloje ji bet kuriuo atveju atliko reikalaujamą kontrolę. Ji teigia, kad ginčijamą sprendimą priėmė tik tuomet, kai kelis kartus pasikeitė informacija su Belgijos valdžios institucijomis, gavo Belgijos prokuratūros išsamius paaiškinimus, vietoje išnagrinėjo baudžiamosios bylos medžiagą ir galiausiai pasikonsultavo su Belgijos baudžiamosios teisės ekspertu.
- 87 Be to, Komisija kritikuoja Bendrąjį Teismą tuo, kad skundžiamo sprendimo 71 punkte jis numatė neproporcingus reikalavimus, palyginti su priemonėmis, kurias Komisija būtų turėjusi numatyti, kad būtų paisoma RQ teisės būti išklausytam. Dėl šių priemonių Sąjungos institucijos nuolat nepagrįstai kištųsi į nacionalinio baudžiamojo teisingumo vykdymą.
- 88 Galiausiai Komisija ginčija skundžiamo sprendimo 76 punkte nurodytą motyvą, kad negalima visiškai atmesti galimybės, jog Komisijos sprendimo turinys būtų buvęs kitoks, jei RQ būtų suteikta galimybė veiksmingai pareikšti nuomonę dėl Sąjungos intereso ir dėl būtino jo, kaip OLAF generalinio direktoriaus, nepriklausomumo išsaugojimo. Iš tiesų, Komisijos teigimu, pirma, RQ, kaip OLAF generalinio direktoriaus, statusas nebuvo svarbus, nes RQ pareiškė ieškinį kaip privatus asmuo, ir, antra, atitinkamo pareigūno padėtis negali lemti Sąjungos intereso vertinimo ar daryti jam įtakos, nes tai priklauso išimtinai institucijų kompetencijai.
- 89 RQ mano, kad šis pagrindas susijęs su Bendrojo Teismo atliktu faktinių aplinkybių vertinimu, todėl jį reikia atmesti kaip nepriimtina. Subsidiariai RQ teigia, kad šis apeliacinio skundo pagrindas yra nepagrįstas.

Teisingumo Teismo vertinimas

- 90 Grindžiant trečiąjį pagrindą Komisijos pateiktus argumentus iš esmės sudaro dvi dalys.
- 91 Pirmoje šio pagrindo dalyje Komisija teigia, kad Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą, kai skundžiamo sprendimo 74 punkte nusprendė, jog tai, kad RQ nebuvo išklausytas iki ginčijamo sprendimo priėmimo, viršijo tai, kas būtina tikslui užtikrinti tyrimo slaptumą pasiekti, todėl nebuvo paisoma Chartijos 41 straipsnio 2 dalies a punkte įtvirtintos teisės būti išklausytam esmės.
- 92 Reikia pažymėti, kad šiais argumentais Komisija ginčija ne Bendrojo Teismo atliktą faktinių aplinkybių vertinimą, o jų teisinį kvalifikavimą. Konkrečiai kalbant, ji teigia, kad skundžiamo sprendimo 74 punkte Bendrasis Teismas, remdamasis turima bylos medžiaga, klaidingai nusprendė, kad Komisija pažeidė RQ teisę būti išklausytam, ir šiuo klausimu padarė teisės klaidą.
- 93 Taigi, priešingai, nei teigia RQ, trečiojo pagrindo pirma dalis yra priimtina. Bendrajam Teismui nustačius ar įvertinus faktines aplinkybes, Teisingumo Teismas turi kompetenciją patikrinti šių faktinių aplinkybių teisinį kvalifikavimą ir teises išvadas, kurias Bendrasis Teismas padarė jomis remdamasis (2006 m. balandžio 6 d. Sprendimo *General Motors / Komisija*, C-551/03 P, EU:C:2006:229, 51 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 94 Dėl šios pirmos dalies nagrinėjimo iš esmės reikia pažymėti, kad skundžiamo sprendimo 69 punkte Bendrasis Teismas nusprendė, jog Komisija šiuo atveju neatliko palyginimo, atitinkančio nurodytąjį šio sprendimo 67 ir 68 punktuose.
- 95 Savo vertinimą jis grindė tuo, kas konstatuota skundžiamo sprendimo 70–72 punktuose: pirma, kad Komisija neprašė kompetentingų Belgijos valdžios institucijų nurodyti motyvus, dėl kurių RQ apklausa prieš galimą jo imuniteto atšaukimą keltų pavojų tyrimo slaptumo užtikrinimui, arba parengti nekonfidencialią jų prašymo atšaukti imunitetą versiją, kuri galėtų būti pateikta RQ. Antra, minėtos valdžios institucijos nenurodė jokios aplinkybės, kaip antai rizikos, kad RQ gali pasislėpti ar sunaikinti įrodymus, kuri galėtų pateisinti tai, kad nebuvo pranešta apie prašymą atšaukti jo imunitetą. Galiausiai,

trečia, Belgijos valdžios institucijų atsakymai į Komisijos prašymus buvo neišsamūs ir iš jų nebuvo galima suprasti šių institucijų nesutikimo, kad Komisija išklaustų RQ dėl prašymo atšaukti jo imunitetą.

- 96 Atsižvelgdamas į šiuos faktinio pobūdžio konstatavimus, kurie negali būti ginčijami apeliacinio skundo stadijoje, išskyrus atvejus, kai faktinės aplinkybės ir įrodymai iškraipomi, o to Komisija šioje byloje visiškai neteigia (šiuo klausimu žr. 2010 m. kovo 18 d. Sprendimo *Trubowest Handel ir Makarov / Taryba ir Komisija*, C-419/08 P, EU:C:2010:147, 30 ir 31 punktus ir juose nurodytą jurisprudenciją), Bendrasis Teismas, nepadarydamas teisės klaidos, skundžiamo sprendimo 74 punkte galėjo nuspręsti, kad apelianto neišklausymas prieš priimant ginčijamą sprendimą viršijo tai, kas būtina numatytam tikslui pasiekti, todėl pažeista Chartijos 41 straipsnio 2 dalies a punkte įtvirtinta teisė būti išklaustam.
- 97 Šiomis aplinkybėmis Komisija negali kritikuoti Bendrojo Teismo, kad jis neatsižvelgė į tai, jog ji keitėsi informacija su kompetentingomis Belgijos institucijomis. Iš tiesų jis į tai atsižvelgė, tačiau atlikęs faktinių aplinkybių įvertinimą, kuris negali būti ginčijamas, vis dėlto nusprendė, kad, priešingai, nei teigia Komisija, per šiuos pasikeitimus informacija jos gauti paaiškinimai buvo neišsamūs ir nepakankamai detalūs.
- 98 Be to, Komisija, ginčydama Bendrojo Teismo vertinimo pagrįstumą, negali remtis tuo, kad ji išnagrinėjo baudžiamosios bylos medžiagą vietoje ir konsultavosi su Belgijos baudžiamosios teisės ekspertu. Net jei tokios faktinės aplinkybės būtų įrodytos, bet kuriuo atveju jų nepakaktų siekiant įrodyti, kad buvo paisoma RQ teisės būti išklaustam. Iš tiesų Komisija neteigia, kad Bendrajame Teisme ji rėmėsi aplinkybėmis, kurios paaiškėjo išnagrinėjus nacionalinės baudžiamosios bylos medžiagą ar pasikonsultavus su Belgijos ekspertu ir galėtų pateisinti tai, kad RQ nebuvo iš anksto apklaustas.
- 99 Galiausiai Komisija taip pat negali remtis šio sprendimo 87 punkte nurodytu argumentu, kad skundžiamo sprendimo 71 punkte Bendrasis Teismas nustatė neproporcingus reikalavimus pareigūno imuniteto atšaukimui prieš tai jo neišklausius, nes jie lemia Sąjungos institucijų kišimąsi į valstybės narės baudžiamojo teisingumo vykdymą.
- 100 Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad skundžiamo sprendimo 71 punkte Bendrasis Teismas, nors kaip pavyzdį nurodė kelias aplinkybes, kuriomis galėtų būti numatoma atšaukti pareigūno imunitetą prieš tai jo neišklausius, iš esmės konstatavo, kad per procedūrą, per kurią priimtas ginčijamas sprendimas, Belgijos valdžios institucijos nepateikė pakankamai įrodymų, galinčių pateisinti tokią procedūrą.
- 101 Taigi negalima teigti, kad Komisijai nustatyta pareiga pasiekti, kad nacionalinės valdžios institucijos jai pateiktų pakankamai įrodymų, galinčių pateisinti sunkų teisės būti išklaustam pažeidimą, kaip antai nurodytų Bendrojo Teismo kaip pavyzdžių, yra neproporcinga. Juo labiau, kad, priešingai, nei teigia Komisija, tokių įrodymų pateikimas iš principo nėra kišimasis į procedūrą, vykdomą atitinkamos valstybės narės, kuriai, kaip ir Komisijai, taikoma ESS 4 straipsnio 3 dalyje numatyta lojalus bendradarbiavimo pareiga, pagal kurią Sąjunga ir valstybės narės gerbia viena kitą ir viena kitai padeda, vykdydamos iš Sutarčių kylančias užduotis.
- 102 Tokiomis aplinkybėmis trečiojo pagrindo pirmą dalį reikia atmesti kaip nepagrįstą.
- 103 Dėl šio pagrindo antros dalies visų pirma reikia pažymėti, kad ja Komisija neginčija Bendrojo Teismo atlikto faktinių aplinkybių vertinimo, tačiau teigia, kad jis iš esmės padarė teisės klaidą, kai skundžiamo sprendimo 76 punkte nusprendė, jog negalima atmesti galimybes, kad, jei RQ būtų suteikta galimybė pareikšti savo nuomonę dėl jo imuniteto atšaukimo, ginčijamo sprendimo turinys būtų buvęs kitoks.
- 104 Taigi dėl tų pačių motyvų, kokie nurodyti dėl trečiojo pagrindo pirmos dalies, šio pagrindo antra dalis yra priimtina.

- 105 Dėl šios antros dalies nagrinėjimo iš esmės reikia priminti, kad pagal suformuotą Teisingumo Teismo jurisprudenciją teisės į gynybą, visų pirma teisės būti išklaustamam, pažeidimas lemia sprendimo, priimto pasibaigus nagrinėjimai administracinei procedūrai, panaikinimą tik jeigu, nesant šio pažeidimo, šios procedūros rezultatas galėjo būti kitoks (2014 m. liepos 3 d. Sprendimo *Kamino International Logistics ir Datema Hellmann Worldwide Logistics*, C-129/13 ir C-130/13, EU:C:2014:2041, 79 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija; taip pat 2018 m. birželio 14 d. Sprendimo *Maklouf / Taryba*, C-458/17 P, nepaskelbtas Rink., EU:C:2018:441, 42 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 106 Šiuo klausimu Teisingumo Teismas nurodė, kad negalima reikalauti, jog ieškovas, kuris remiasi savo teisės į gynybą pažeidimu, įrodytų, kad atitinkamos Sąjungos institucijos sprendimo turinys būtų buvęs kitoks, o tik tai, kad tokia prielaida nėra visiškai atmestina (2009 m. spalio 1 d. Sprendimo *Foshan Shunde Yongjian Housewares & Hardware / Taryba*, C-141/08 P, EU:C:2009:598, 94 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 107 Be to, šis klausimas turi būti vertinamas atsižvelgiant į konkrečias kiekvienos bylos faktines ir teisinės aplinkybes (šiuo klausimu žr. 2013 m. rugsėjo 10 d. Sprendimo *G. ir R.*, C-383/13 PPU, EU:C:2013:533, 40 punktą).
- 108 Šiuo klausimu reikia priminti, kad, kaip nurodyta Protokolo Nr. 7 17 straipsnyje ir Tarnybos nuostatų 23 straipsnyje, privilegijos ir imunitetai, kuriais naudojasi Sąjungos pareigūnai ir tarnautojai, yra suteikiami tik jos interesais.
- 109 Į Sąjungos pareigūnui suteikto imuniteto tikslą, išplaukiantį iš šių nuostatų, reikia atsižvelgti vertinant galimo teisės būti išklaustamam pažeidimo poveikį sprendimo atšaukti šį imunitetą teisėtumui.
- 110 Be to, būtent šiuo klausimu Europos Žmogaus Teisių Teismas sprendime dėl parlamento nario imuniteto taip pat pažymėjo, kad šio imuniteto įgyvendinimo poveikį suinteresuotojo asmens teisėms reikia vertinti atsižvelgiant į tokio imuniteto institucinio tikslo apsaugos reikalavimus (2009 m. gruodžio 3 d. EŽTT sprendimo *Kart / Turkija*, CE:ECHR:2009:1203JUD000891705, 95 punktą).
- 111 Darytina išvada, kad argumentai, susiję su asmenine pareigūno, dėl kurio pateiktas prašymas atšaukti imunitetą, padėtimi, t. y. argumentai, kuriais šis pareigūnas galėtų geriausiai remtis, jei būtų išklaustas dėl šio prašymo, neturi reikšmės nagrinėjant šį prašymą. Šiuo atžvilgiu svarbūs tik su tarnybos interesu susiję argumentai.
- 112 Taigi pareigūnas, pareiškęs ieškinį dėl sprendimo atšaukti jo imunitetą, negali vien abstrakčiai remtis teisės būti išklaustamam pažeidimu, grįsdamas savo prašymą panaikinti tokį sprendimą. Jis turi įrodyti, kad negalima visiškai atmesti galimybes, jog atitinkamos Sąjungos institucijos sprendimo turinys būtų buvęs kitoks, jeigu jis būtų galėjęs pateikti argumentus ir įrodymus, susijusius su tarnybos interesu.
- 113 Vis dėlto iš skundžiamo sprendimo nematyti, kad Bendrasis Teismas patikrino, ar RQ pateikė su tokiais įrodinėjimu susijusių argumentų.
- 114 Iš Teisingumo Teismui pagal jo Procedūros reglamento 167 straipsnio 2 dalį perduotos bylos pirmojoje instancijoje medžiagos matyti, kad Bendrasis Teismas skundžiamo sprendimo 76 punkte beveik tais pačiais žodžiais tik pakartojo miglotą teiginį, nurodytą RQ ieškinyje, susijusį su argumentais, kuriuos RQ būtų galėjęs pateikti, jei būtų išklaustas prieš priimančią ginčijamą sprendimą.
- 115 Be šio teiginio, RQ Bendrajam Teismui pateiktose rašytinėse pastabose nepateikė jokios informacijos apie tarnybos interesą, kuriuo būtų galima pateisinti jo imuniteto palikimą galioti ir kuriuo jis būtų galėjęs remtis, jei būtų išklaustas prieš priimančią ginčijamą sprendimą.

- 116 Šiomis aplinkybėmis reikia konstatuoti, kad Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą, kai nusprendė, kad RQ teisės būti išklausytam pažeidimas pateisina ginčijamo sprendimo panaikinimą, nors RQ neįrodė, kad negalima visiškai atmesti galimybės, jog Komisijos sprendimo turinys būtų buvęs kitoks, jeigu jam būtų suteikta galimybė pasinaudoti teise būti išklausytam.
- 117 Taigi trečiojo pagrindo antrą dalį reikia pripažinti pagrįsta ir panaikinti skundžiamą sprendimą.

Dėl ieškinio Bendrajame Teisme

- 118 Pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 61 straipsnio pirmą pastraipą tuo atveju, jei Teisingumo Teismas panaikina Bendrojo Teismo sprendimą, jis gali pats paskelbti galutinį sprendimą, jei toje bylos stadijoje tai galima daryti, arba grąžinti bylą Bendrajam Teismui.
- 119 Šioje bylos stadijoje galima priimti sprendimą dėl RQ ieškinio penktojo pagrindo pirmos dalies, susijusios su teisės būti išklausytam pažeidimu.
- 120 Iš motyvų, išdėstytų analizuojant antrąjį ir trečiąjį apeliacinio skundo pagrindus, matyti, kad nors Komisija nepaisė RQ teisės būti išklausytam prieš priimdama ginčijamą sprendimą, toks pažeidimas negali pateisinti šio sprendimo panaikinimo, nes RQ neįrodė, jog negalima visiškai atmesti galimybės, kad, nesant šio pažeidimo, minėto sprendimo turinys būtų buvęs kitoks.
- 121 Taigi RQ ieškinio penktojo pagrindo pirmą dalį, susijusią su teisės būti išklausytam pažeidimu, reikia atmesti.
- 122 Dėl likusios bylos dalies šioje stadijoje negalima priimti sprendimo, nes Bendrasis Teismas neišnagrinėjo kitų pagrindų ir prieštaravimų, kuriuos RQ nurodė grįsdamas savo ieškinį.
- 123 Taigi bylą reikia grąžinti Bendrajam Teismui.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 124 Kadangi byla grąžinama Bendrajam Teismui, reikia atidėti su šiuo apeliaciniu procesu susijusių bylinėjimosi išlaidų klausimo nagrinėjimą.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (ketvirtoji kolegija) nusprendžia:

- 1. Panaikinti 2018 m. spalio 24 d. Europos Sąjungos Bendrojo Teismo sprendimą RQ / Komisija (T-29/17, EU:T:2018:717).**
- 2. Atmesti Europos Sąjungos Bendrajame Teisme pareikšto ieškinio penktojo pagrindo pirmą dalį.**
- 3. Grąžinti bylą Europos Sąjungos Bendrajam Teismui, kad šis priimtų sprendimą dėl ieškinio pirmojo–ketvirtojo pagrindų ir penktojo pagrindo antros ir trečios dalių.**
- 4. Atidėti klausimo dėl bylinėjimosi išlaidų nagrinėjimą.**

Parašai.